

ТЕНДЕНЦІЇ ЗВЕРНЕННЯ СУЧАСНИХ ХУДОЖНИКІВ ДО ХРИСТІЯНСЬКИХ СЮЖЕТІВ

У статті розглядаються стилістичні та сюжетні особливості зображення певних християнських сюжетів у творах таких українських митців як Охаркін О., Мовчан Д., Русенька Н., Демчук І.

Ключові слова: християнські сюжети, стилізація, авторські ікони, декоративність.

The article deals with the stylistic and narrative features of the depiction of certain Christian subjects in the works of such Ukrainian artists as O. Okhapkin, D. Movchan, N. Rusenka, I. Demchuk

Key words: Christian subjects, stylization, author's icons, decorativeness.

Українська держава має дуже широкий та багатогранний культурний пласт починаючи від усних народних пісень обрядів і традицій закінчуючи архітектурою образотворчим та декоративно-ужитковим мистецтвом. Відповідно то науково-технічного прогресу, історичних та соціальних процесів є чітко сформоване стильове та жанрове розгалуження, що впродовж часу зазнавало як піднесення так і занепаду.

Наша культура й ментальність є унікальними серед східноєвропейських країн. Релігія християнства відіграла у становленні цих рис чи не найголовнішу роль. Землеробська культура відтворення та культ поваги до жінки, як матері роду старослов'янських племен, з часом органічно сплелась з християнськими заповідями та альтруїстичними наративами віри. Це не могло не відбитися на подальшому розвитку всіх галузей культури українця.

Особливо яскраво спостерігаються зараз сюжетніпошуки митців серед архаїчних етнічнихобразів та мотивів.Оскільки історично український соціум та традиції побудовані на християнській вірі,то спрямування на біблійські образи та стилістику іконопису виглядає в такому контексті дуже органічно та зрозуміло.

Якщо казати про сюжетну різноманітність, то тут треба звернути увагу на звернення сучасних митців як до класичних сцен з святого писання таких як: створення світу, таємна вечеря,дорога на Голгофу, розп'яття, зняття з хреста, воскресіння тощо, так і до використання окремих образів янголів, Діви Марії, Христа,

Покрови, Іуди, Святого Миколая, Трійці. Часто можна побачити і християнську символіку: хрест у різних його проявах, знаряддя страстей, оливкову гілку, голуб, біла лілія, агнець, віфлеємська зірка та інші. Використання цих героїв та знаків можна зустріти як зашифрованими в творчих роботах митців так і основою художньої композиції ба навіть іконах виконаних в авторській стилістиці.

Говорячи про переосмислення класичної ікони не можна не згадати житомирського художника Охупкіна Олександра, що працює у галузі станкового малярства та переважно над іконописом. Проте його твори зовнішньо не мають нічого спільного зі звичною для нас стилістикою ікони візантійського та римського канонів, а ратше схоже на власну світлу авторську стилізацію класичних образів. Святі вдягнуті у традиційний український стрій, а Богоматір в намітці на фоні ліжників «Мати благодатна» «Богоматір-провідниця». Такий стиль називають іконою поставленою на національну основу [1, с. 231].

На противагу блаженній стилістиці О. Охупкіна доречно було б згадати творчий доробок львів'янина Данила Мовчана, котрий частково зберігає канони стилістики іконопису, однак створювані ним образи далекі від розуміння класичних святих. У картинах простота та аскетичність переплітається з кольоровими акцентами та філософським переосмисленням. Прикладом можуть бути картини «Ангели престоли», «Портрет Шептицького», «Трійця» тощо.

Наталя Русецька ж наслідує стилістику мініатюри середньовічних візантійських рукописів. Для її робіт характерні витончений колорит і чітко окреслена кольорова гамма, невимушена стилізація, що межує з простотою композиції народної ікони. Проте новий образ створювався на основі класичних матеріалів, де жовткова темпера наносилась на характерний для ікони левкас на поверхні дерев'яної дошки. Наприклад, твір «Ангели», «Створення світу» [2, с. 219].

Незвичайною текстурою, що точно закарбується у пам'яті, вражають роботи львівської художниці Івонни Демчук. На відміну від інших, вона зберегла пропорції святих та класичне канонічне зображення частин тіла (обличчя, ноги, долоні). На противагу цій стилістиці експериментальні складні текстури та світле тло всієї авторської роботи у змішаній техніці виконання працюють по принципу контрасту та тільки увиразнюють роботу [3, с. 174].

Отже, підсумовуючи вищезазначене, ми можемо сказати, що тенденції звернення до християнських сюжетів є дуже актуальними, оскільки українська культура переживає певне піднесення. Вона може надихнути художників і дизайнерів на створення унікальних та неповторних робіт. Майстри поглиблюються у пошук нових

візуальних ефектів при тому залишаючи матеріальну базу не змінною. Вони часто експериментують не над пластикою чи фактурою, а в основному працюють над переосмисленням образів через авторську стилізацію. Використання біблейських мотивів може також сприяти популяризації багатой української культури в світі та підтримувати національну самосвідомість.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кузик. Б. М., Білошапка. В. В. Кіровоградщина: Історія та сучасність центру України. Т. 2., Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2005. С. 231
2. Український іконопис XII-XIX ст. з колекції НХМУ Ukrainian Icon of the XII-XIX c. From col lection NAMU : альбом / авт. ст. Л.Членова ; упоряд. Ю.Литвинець. Хмельницький: Галерея; Київ: Артанія Нова, 2005. С.219
3. Абрамович С. Церковне мистецтво: навч. посібник. Київ: Кондор, 2005. С.174

**Науковий керівник кандидатка мистецтвознавства, старша викладачка
Гуляєва О. В.**